

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2012/13:33

Stenografiska
uppteckningar
2012/13:33

Fredagen den 15 mars

1 § Jordbruk och fiske

Landsbygdsminister Eskil Erlandsson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 25–26 februari 2013

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 18–19 mars 2013

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

EU-nämndens sammanträde är öppnat och vi hälsar landsbygdsminister Eskil Erlandsson med medarbetare välkomna.

Finns det några A-punkter? Ja, det finns det. Då, landsbygdsministern, ser vi fram emot en återrapport från möte i rådet den 25–26 februari.

Anf. 2 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Jag är som vanligt beredd att svara på nämndens eventuella frågor.

Anf. 3 JENS HOLM (V):

Jag ska börja med att ge ministern lite beröm. Det var mycket bra, Eskil Erlandsson, att ni tog upp fiskeavtalet med Marocko. Jag ser att flera andra länder också har tagit upp det.

Sedan har jag en fråga gällande den allmänna diskussionen om märkning av kött. Där ser man att det fanns många starka synpunkter från många länder och krav på en bättre obligatorisk ursprungsmärkning. Jag undrar var Sverige befann sig i den diskussionen. I uppteckningarna från den svenska representationen står endast följande: Sverige betonade att vi har regler och att vi måste fatta välgrundade beslut.

Det är viktigt. Men jag undrar om Sverige på något annat sätt har bidragit till diskussionen om att vi behöver en bättre märkning av kött och om ni avser att lyfta upp det i framtida diskussioner.

Anf. 4 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Först och främst kan man notera att rapporteringen från representationen är en sammanfattning av både mina och andras inlägg i olika sammanhang och speglar alltså inte allt som sägs – långt därifrån.

Vad beträffar den framställda frågan kan jag återge några meningar från det inlägg som jag gjorde på detta rådsmöte. Jag sade bland annat

följande: Lagstiftningen och ansvarsfördelningen är tydlig. Det ska framgå av märkningen vilket djur som köttet kommer från, och livsmedelsproducenterna är ansvariga för att livsmedlen är korrekt märkta. I slutändan handlar det dock om frågan om konsumenternas förtroende för livsmedelskedjan. Det är allvarligt när konsumenterna blir lurade. Konsumenten ska kunna lita på att märkningen stämmer.

Detta var en del av det inlägg som jag hade.

I övrigt kan jag rapportera, vilket jag tror att jag har gjort till utskottet tidigare, att vi har utlovats en rapport från kommissionen beträffande frågan om märkning. Tidigare har det sagts att en sådan skulle ha kommit före årets slut. Nu har tidpunkten flyttats fram, och man har sagt att frågan kommer att tas upp om ett par månader. Då kommer den självklart att diskuteras både här och i miljö- och jordbruksutskottet.

Anf. 5 KEW NORDQVIST (MP):

Jag har en fråga om proteingrödor med anledning av ett initiativ från Österrike. Man säger att det mesta av den importerade sojan kommer från USA och att den är genmodifierad. Det var ett antal länder som uttryckte sitt gillande och sitt stöd för detta initiativ – dock inte Sverige. Har ministern någon kommentar till det?

Anf. 6 JENS HOLM (V):

Jag vill tacka för det klargörandet. Det är bra att vi har möjlighet att föra dessa diskussioner eftersom allt inte framgår av uppteckningarna från representationen.

Som jag förstod det har diskussionen handlat främst om krav på ursprungsmärkning av ingredienser i sammansatta varor. Det är det som den så kallade hästköttsskandalen handlar om. Det handlar inte om att en hästbiff har märkts som nötbiff, utan det handlar om pyttipanna, lasagne och många andra saker.

Jag har därför en fråga angående ministrarnas position vad gäller att vi ska kunna veta exakt vad det är för slags djur och från vilket land köttet kommer. Gäller det också sammansatta varor?

Anf. 7 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! När det gäller den första frågan kan jag konstatera att det var en övrig fråga vid det föregående rådsmötet som egentligen handlar om att man vill koppla stöd till proteingrödor och alltså göra något som vi inte brukar vara för. Jag kan säga att vi nästan alltid är emot det. Därav det uteblivna stödet från svensk sida för den uppfattning som framfördes där.

Beträffande Jens Holms fråga kan jag konstatera att vi kommer att få regler när det gäller obligatoriska uppgifter om ursprung eller härkomst för ett antal livsmedel. Det gäller olika slags kött. Men i en rapport föreslås att det även ska gälla mjölk, mjölk som ingrediens i mjölkprodukter, obearbetade livsmedel, livsmedel med endast en enda ingrediens och ingredienser som utgör mer än 50 procent av ett livsmedel. Det kommer alltså den rapport att innehålla som vi har utlovats inom en tvåmånadersperiod. Det kanske är bäst att jag säger tre månader eftersom det alltid brukar ta en månad extra. Låt oss säga att det blir före sommaren.

Anf. 8 CARINA OHLSSON (S):

Jag har en fråga angående det sista. Väntar man från svensk sida under tiden på att kommissionen ska se om det är möjligt? Kan man inte vara lite proaktiv? Detta är en svårighet för konsumenterna men även för hela vår livsmedelssäkerhet. Då tycker jag att det är en något passiv hållning eftersom våra producenter, både primärproduktionen och livsmedelsindustrin, känner stor oro för detta. Man väntar på att kommissionen ska se om det är möjligt. Det tycker jag är en mycket passiv hållning om man tänker på hela livsmedelskedjan. Jag skulle önska att man från svenskt håll hade en mycket mer offensiv hållning i denna fråga.

Jag tycker att det är lite upp till bevis. Det är bra att ministern numera säger att det är positivt med obligatorisk ursprungsmärkning – något så när i alla fall.

Anf. 9 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Man måste notera att vi har en inre marknad. Då måste vi också ha gemensamma regler på den inre marknaden. Det är sedan ett antal år tillbaka möjligt för den som vill märka att märka. Jag förutsätter att den som har ett sådant behov också gör det.

Det finns en viktig grund, nämligen att märkningen ska vara korrekt och riktig så att man inte vilseleder konsumenterna. Jag vet ett antal svenska producenter som märker sina livsmedel med varifrån produkten kommer, exempelvis från vilket land den kommer. Det är mycket bra. Det kan vara en konkurrensfördel.

Men den gång som vi lagstiftar, beroende på att vi har en inre marknad, måste vi ha gemensamma regler i Europeiska unionen. Jag hoppas att sådana förslag kommer att redovisas i en rapport inom ett par månader från kommissionen. Jag hoppas att nämnden ställer sig bakom att vi på en gemensam marknad måste ha gemensamma regler.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Då lämnar vi detta och går vidare till punkt 4 a–d, Reformpaketet för den gemensamma jordbrukspolitiken. Det är en beslutspunkt.

Anf. 11 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Vi hade en överläggning om de fyra jordbruksförordningarna i miljö- och jordbruksutskottet i går. Jag ska därför undvika att gå in på några detaljer.

Övergripande kan jag informera nämnden om att rådet i nästa vecka förväntas anta en allmän inriktning för den gemensamma jordbrukspolitiken. Ordförandeskapet har därefter som målsättning att nå en överenskommelse om den första behandlingen med Europaparlamentet i juni. Det rör sig alltså om fyra förordningar som förväntas beslutas som ett fullständigt lagstiftningspaket.

När det gäller landsbygdsförordningen är ordförandeskapets text flexibel och ger oss medlemsländer stora möjligheter att utforma nationella landsbygdsprogram utifrån varje lands egna förutsättningar. I förhand-

lingarna har jag verkat för ytterligare förenklingar av förslaget och för att djurvälstånd lyfts fram under prioriteringarna. Detta finns nu med i kompromisstexten, och regeringen anser därmed att man kan stödja och acceptera kompromissen.

Regeringens vägledande principer när det gäller direktstödsförordningen har varit ökad marknadsorientering, förenkling, förbättrad betesmarksdefinition och ökad reell miljönytta. Utvecklingen av förhandlingarna innebär att regeringen i stora delar kan ställa sig bakom ordförandeskapets förslag, till exempel förslagen om unga respektive aktiva brukare.

I slutförhandlingarna kommer regeringen att fokusera på att ytterligare förenkla förgröningen för områden i Sverige som domineras av skog, detta eftersom regeringen anser att förgröningen har ett mycket begränsat mervärde i dessa områden.

Den horisontella förordningen reglerar hur jordbruksstöden ska administreras, till exempel regler för stödansökningar och utbetalningar men också regler om tvärvillkor och rådgivning. Den svenska handlingslinjen och vägledande principer för denna förordning har varit att uppnå förenklingar för både lantbrukare och myndigheter. Detta har delvis beaktats, och regeringen kan därför ställa sig bakom de ändringar av förordningen som ordförandeskapet har genomfört.

Slutligen ingår den samlade marknadsordningen i överenskommelsen i nästa vecka. I förhandlingarna om denna har vi konsekvent betonat behovet av fortsatt avreglering och marknadsanpassning i enlighet med tidigare reformbeslut och att vi ska uppnå en förenklad vardag för våra företag.

I allians med likasinnade har vi lyckats begränsa mycket av regelkrånglet, vilket jag ser som en framgång. Utestående frågor till rådet rör produktionskvoter där regeringen kommer att verka för att hålla emot de medlemsländer som önskar se ytterligare marknadsregleringar.

Jag kan återigen upplysa om att vi hade överläggningar i miljö- och jordbruksutskottet i går om denna frågeställning.

Anf. 12 KEW NORDQVIST (MP):

Det gäller landsbygdsförordningen. Miljöpartiet biträder linjen att stöden ska ge största möjliga miljönytta, alltså att gårdsstöden ska ned och miljöstöd via landsbygdsprogrammet i pelare 2 ska upp. Men det kräver nationell medfinansiering. Min fråga är: Är regeringen beredd att öka eller åtminstone bibehålla medfinansieringen?

Min andra fråga gäller direktstödsförordningen. Där tycker vi att i en värld där hunger och svält är utbredda känns det oerhört provocerande att det rika EU betalar sina bönder för att inte odla något på åkrarna. Glädjande nog tycks kravet på träda ha tagits bort, men fortfarande får den som frivilligt lägger sin åker i träda betalt. Tänker ministern arbeta för att trädesstödet ska tas bort helt?

Sedan handlar det om förordningen om samlad marknadsorientering. I regeringens ståndpunkt står det att Sverige ska verka för en restriktiv hållning vad gäller marknadsstöd. Miljöpartiet anser att Sverige ska verka för ett undantag, och det gäller för certifierade ekologiska produkter. Hur ser ministern på det?

Slutligen vill vi ge regeringen stöd i strävan att avveckla exportsubventionerna. Tänker ministern fortsätta att driva frågan, trots svagt stöd från övriga länder?

2012/13:33

15 mars

Anf. 13 CARINA OHLSSON (S):

Herr ordförande! Precis som ministern sade har det varit en överläggning. Vi socialdemokrater har en avvikande mening. I den avvikande meningen finns det saker som är till stöd för regeringen, så på alla punkter är det inte avvikande. Precis som vi har hört ministern säga står vi bakom mycket och bakom själva inriktningen. Det vi ändå känner oro för är utökningen av flexibilitet mellan pelare 2 och pelare 1 så att miljökraven försvinner, vilket missgynnar den svenska näringen som generellt sett har höga miljökrav. Det är en farhåga vi har.

En annan gäller uppluckrade tvärvillkor. Det tror jag inte ministern sade någonting om. Där känner vi en oro över hur den svenska positionen är, ävenså vad gäller frivilliga fonder. Vi vill inte ha några frivilliga fonder.

Det är i kort sammandrag det som vi har tagit upp i vår avvikande mening.

Anf. 14 JENS HOLM (V):

Vi har också anmält avvikande mening på den här punkten, och den rör alla de fyra förordningarna. Vi tycker inte att Sverige borde stödja förslaget till överenskommelse.

Jag vill börja med att säga att jag och Vänsterpartiet tycker att mycket i den svenska positionen är bra. Jag är glad över att vi verkar få stöd för till exempel att alla mottagare av jordbruksstöd ska kunna offentliggöras. Det har varit en omdiskuterad fråga. Jag är också glad över att dimensionen av djurvelfärd förs in. Jag tycker att den svenska linjen att förbättra förgröningen och ta till vara svenska gröna intressen har varit helt rätt. Sverige har drivit frågan att exportstöden ska bort och att det kopplade stödet ska minska. Alla dessa är saker där Vänsterpartiet har tryckt på regeringen, och jag tycker att det är bra att Sverige har drivit de frågorna.

Men det går inte att komma ifrån att det här skulle ha blivit den stora reformen av jordbrukspolitiken. Det förslag som har lagts fram om de här fyra förordningarna innebär att i allt väsentligt kommer det storskaliga, byråkratiska, för att inte säga planekonomiska, pengaslukande och kemikalieintensiva jordbruket att ligga fast. Det tycker jag inte att Sverige ska backa upp. Något land måste våga slå näven i bordet och säga att det inte är tillräckligt bra. Vi vågade göra det när det gäller fiskepolitiken, och jag tycker att det borde vara Sveriges roll även i jordbrukspolitiken.

Vidare vill jag understryka att en av de största besvikelserna med det här förslaget är att exportstöden kommer att finnas kvar under överskådlig framtid. Det innebär att EU kommer att fortsätta att sabotera utvecklingsländernas möjligheter till utveckling.

Jag har några konkreta frågor. Det gäller till att börja med offentliggörandet av dem som tar emot bidragsmedel. Kan vi räkna med att det kommer att bli så? Den frågan har svängt fram och tillbaka. Är alla länder med på att bidragen ska offentliggöras, eller finns det risk för att Tyskland eller något annat land lyckas stoppa det? Vad gör ni för analys?

Så har jag en fråga gällande fusk. Det finns väldigt stora problem med fusk och oegentligheter i det gemensamma jordbruksstödet. Det har att göra med bristande lagstiftning både på europeisk nivå och på medlemsstatsnivå. Jag tycker att man i den här reformen borde ha föreslagit skarpare sanktioner och skarpare uppföljningsmekanismer än vad som har presenterats hittills. Man säger att det ska förtydligas i separata tillämpningsförfordningar.

Det är bra att man ska fortsätta att förhandla i den här frågan, och det finns en konkret fråga som kanske skulle kunna drivas. Svenska Jordbruksverket är inte särskilt mycket på tårna vad gäller att anmäla misstanke om fusk. Kanske skulle man kunna lägga in en klausul som innebär att myndigheter blir tvungna att göra anmälan om det finns misstanke om fusk, alltså ett större ansvar på myndigheterna att driva på vid misstanke om fusk. Tycker ministern att det skulle kunna vara ett bra krav att driva?

Jag har slutligen en fråga om dimensionen av djurvälstånd. Tyvärr är den rättsliga statusen på den texten väldigt svag. Det är mer av en allmän välvillig formulering. Går det att se till att dimensionen av djurvälstånd formuleras i en rättsligt bindande artikel så att den rättsliga statusen på den blir mycket tydligare?

Anf. 15 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag vill hänvisa till våra avvikande meningar i miljö- och jordbruksutskottet i går vad gäller punkterna b och d.

Anf. 16 Landsbygdminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Jag ska göra mitt allra bästa för att kommentera, eller rent av besvara, framställda frågor. Återkom gärna om jag skulle tappa någon fråga.

Jag ska börja med Kew Nordqvists funderingar. Medfinansieringen är en budgetfråga. Det är den i vårt land och i alla andra delar av Europa. Det spann som finns på de flesta punkter är fastställt. Det är större i dag än vad det är i det program som vi arbetar med just nu. Det är alltså en fråga som måste tas upp i vederbörlig ordning, och det är i budgetsammanhang.

Vad gäller direktstöden principiellt har det sedan mycket lång tid tillbaka varit en prioritering från svensk sida, och detta oavsett vem eller vilka som innehaft regeringsmakten, att vi ska frikoppla stöden. Vi ska göra bonden oberoende av regleringar från samhällets sida vad gäller grödor eller vilka eventuella stöd som ska ges till skilda grödor. Bonden ska kunna odla det som är bäst för bonden eller det som bonden har mest kunskap om eller har bästa förutsättningar i övrigt att odla på sin mark. Principiellt handlar det även om ekologiska livsmedel. Jag tror att det vore farligt att frånga den principen för några specifika saker, i all synnerhet som Sverige, som jag ser det, har legat i fronten för att frikoppla och marknadsanpassa. Vi brukar ta täten i de diskussionerna.

En kommentar rent allmänt om exportstöd, som flera har nämnt i sina inlägg: Vi tycker inte om dem, men där är vi oerhört ensamma. I väldigt många diskussioner som jag har varit inblandad i har jag varit helt ensam. Jag kan tillägga att det ibland är med ett leende på läpparna som väldigt många av mina kompisar i andra sammanhang brukar stödja de synpunkter vi för fram och gör det därför att de tycker att de är bra, men i

det här sammanhanget är vi som sagt oerhört ensamma. Tyvärr, kan man tycka, men så ser spelplanen ut.

I fråga om möjligheten att föra pengar från pelare 2 till pelare 1 är det bara att hålla med Carina Ohlsson. Jag tycker inte heller om det, men den frågan är avgjord. Den avgjordes i samband med de övergripande budgetdiskussionerna i de så kallade MFF-förhandlingarna. Den är alltså inte att påverka för vår del i den rådskonstellation som jag är en del av.

Vad gäller tvärvillkoren finns det ett antal saker att notera. Det hänger lite samman med Jens Holms fråga om felutbetalningar eller rent av fusk. Vi måste ha tvärvillkor som rimligen är möjliga för brukaren att leva upp till och där man på förhand får veta vad som gäller. Vi måste ha tvärvillkor som rimligen är möjliga för en kontrollorganisation att kontrollera och med lätthet avgöra om det är rätt eller fel. Det kan ibland bli så att det föreslås att någonting ska plockas bort från tvärvillkorsboxen, eftersom det är svårt att avgöra vad man ska eller borde göra för att uppfylla tvärvillkoren. Vi har ett antal felrapporteringar – vi har det i vårt land, och andra länder har det. Men det måste vara rimligt förutsägbart för både en kontrollapparat och en brukare att veta vad som gäller och vad som inte gäller.

Det finns en fråga om inkomststabilisering, eller fondavsättningar. Det är att notera att det är ett frivilligt system. Jag förutsätter att vi inte kommer att använda oss av det i vårt land, och jag vet många andra som jag inte heller tror kommer att använda sig av det. Men det finns ett antal länder som vill nyttja en sådan möjlighet. De är i det här fallet i majoritet, kanske till och med kvalificerad majoritet, därav förslaget. Sedan kan man tycka vad man vill om det. Det är alltså frivilligt, och vi behöver inte tillämpa det om vi inte vill.

Frågan om offentlighetsprincipen avhandlades för en à två månader sedan i rådet, och om inte minnet sviker mig uppstod det då en kvalificerad majoritet. Huruvida någon kommer att pröva det i domstol, vilket jag skulle kunna tänka mig att fler än en medlemsstat har möjligheter att göra, går inte att svara på i dag. Jag vet inte det, men i rådet finns numera en kvalificerad majoritet, om inte minnet sviker mig som sagt.

Beträffande exportbidragen har jag kanske inte så mycket mer att lägga till än vad jag redan har sagt. Det finns en överväldigande majoritet.

Vad gäller fusk och liknande finns det i kommissionens förslag ett moment att man vill ha en utökad nationell granskning av utbetalningarna för att se att de är korrekta. Det stöder Sverige. Vi ska ha riktighet i våra system, och det är upp till våra myndigheter att se till att det är så. Men det hänger samman, jag repeterar det, med att vi måste ha regler som är rimliga och möjliga både att följa och att förstå. Man måste veta vad man ska göra för att uppfylla saker och ting. Det måste vara meningsfullt för att vi ska kunna undvika felutbetalningarna, som ibland till och med är alldeles på tok för många.

Det är alltså ett nationellt ansvar att motverka det vi kallar för bedrägeri och fusk i de här sammanhangen. Jag förutsätter att vi såväl som andra nationella myndigheter gör detta så att vi får ned frekvensen.

Slutligen kan jag säga att djurvälståndet har varit en svensk prioritering. Vi har nu, vilket jag är jätteglad över, fått med det som en prioritering i pelare 2. Det är att notera att hela landsbygdsprogrammet är ett

frivilligt program. Det är frivilligt att använda sig av det spektrum av åtgärder som finns där. Jag hoppas och förutsätter att vi kommer att göra det i vårt land. Men jag kan också föreställa mig att andra kommer att prioritera andra åtgärder.

För att sätta punkt på min monolog kan jag säga att det är teoretiskt möjligt att få en tvingande paragraf. Visst är det så, men det gäller att vi får en majoritet för det. Så här långt har det bara varit möjligt att få in det som en prioritering i pelare 2 som en frivillig åtgärd, och inte heller det har varit enkelt.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Nu har ett antal ledamöter begärt ordet på nytt. Jag vore tacksam om de som ännu inte har markerat tydligt huruvida de har en avvikande mening eller inte gör det.

Anf. 18 KEW NORDQVIST (MP):

Jag uppfattade inte om ministern tänker arbeta för att trädesstödet ska tas bort. Det var det ena.

Det andra är att Miljöpartiet rent generellt tycker att hela den gemensamma jordbrukspolitiken vilar på en bräcklig grund i och med att livsmedelsförsörjningen vilar på tillgång till fossil ändlig energi. Ingenting i denna jordbrukspolitik tyder på någon strategi för hur vi ska möta den faran.

Vi anmälde avvikande mening i går i jordbruksutskottet, och vi står fast vid den.

Anf. 19 CARINA OHLSSON (S):

Jag har två kommentarer och en fråga. Det handlar om tvärvillkoren. Ministern säger att det kan vara svårt att tillse att reglerna följs. Jag hoppas att det inte är enkla regler av byråkratisk form som får finnas kvar för att de är enklare och att man tar bort dem som är svårare att tillse. Det kan ju vara de bästa reglerna.

Det handlar också om de frivilliga fonderna. Jag tycker inte att det blir bättre av att vi säger att vi inte kommer att utnyttja dem. Det blir inte mer åt marknadshållet för att vi säger att vi inte kommer att utnyttja dem även om de införs. Det är det vi har sett vad gäller flera fonder som vi har haft och har i kristider; det är inte säkert att Sverige har utnyttjat dem, men det går inte åt marknadsekonomi. Man för in alla möjliga saker för att förhindra att det blir en marknadslösning.

Jag undrar hur regeringen ställer sig. Jag hörde inte något svar på om regeringen tänker ställa sig positiv eller negativ till de frivilliga fonderna oavsett om vi kommer att använda dem eller inte. Det var inte huvudfrågan, utan den gällde att vi inte ska ha sådana frivilliga fonder.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Jag antar att Socialdemokraterna står fast vid sin avvikande mening.

Anf. 21 CARINA OHLSSON (S):

Ja, det gör vi.

Vi vidhåller vår avvikande mening. Jag vill återigen understryka att ibland är det bästa sättet att bidra i förhandlingarna att något land säger: Detta är inte tillräckligt bra, så vi säger helt enkelt nej.

Det sade Sverige som enda medlemsland vad gäller den gemensamma fiskeripolitiken. Jag tycker att förslaget till överenskommelse här är om möjligt än klenare än förslaget om gemensam fiskeripolitik. Jag ser väldigt få steg i rätt riktning, tyvärr. Jag tycker att Sverige är ett land som har kommit med många bra och progressiva förslag. Tyvärr får vi inte gehör för dem, och då måste vi berätta det klart och tydligt i Bryssel.

Jag vill upprepa min konkreta fråga om anmälningsskyldighet för myndigheter vad gäller misstanke om fusk vid de gemensamma jordbruksbidragen. Jag vill minnas att detta föreslogs i en rapport från det så kallade CFE, där bland andra Brottsförebyggande rådet ingår. Det är egentligen en ganska enkel princip som vi har i en del andra sammanhang i Sverige: Om en myndighet har misstanke om fusk gör man en anmälan. Jordbruksverket gör inte särskilt många anmälningar. Jag tycker att detta borde vara en gällande princip i hela Europa. Om våra europeiska myndigheter som har uppdraget att kontrollera att jordbrukspengarna hamnar där de verkligen ska hamna har denna skyldighet får vi dem mer på tå så att de arbetar mer aktivt.

Jag undrar om det är något som Sverige har föreslagit under förhandlingarna eller om ni kan göra det nu.

Anf. 23 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Låt mig inledningsvis upprepa det jag sade förra gången, nämligen: Vänligen kom tillbaka om jag hoppar över någon fråga.

Vad beträffar trädessvillkoren gäller samma princip som för till exempel ekologiska livsmedel. Vi har ett frikopplat system. Det innebär att brukaren har att avgöra huruvida hon eller han vill bruka en gröda eller ej. Något annat skulle vara att frångå principen om frikoppling av stöd.

Att tillägga är att vi på svenskt initiativ fick bort kravet på att man skulle ha träda om man hade mer än 20 hektar – tror jag att det var. Då var procenttalet 7 procent. Det talet är borta. Frivilligheten är alltså total i dag för en brukare, kan man säga. Men att ålägga ett produktionskrav på all mark skulle som jag ser det strida mot den frikopplingsprincip som vi har. Förmodligen skulle det också strida mot de handelsregler som vi har inom Världshandelsorganisationen.

Vad beträffar frågeställningen om vårt beroende av fossila bränslen i de gröna näringarna är att notera att det i skilda delar av världen pågår ett stort arbete med att få fram bränslen som bygger på biologisk massa, biomassa. I Sverige har vi sådana projekt i gång. Senast häromdagen presenterades ett delresultat av de arbeten som sker i Sverige, det vill säga att vi med någon enkelhet ska kunna konvertera redan existerande maskiner så att de kan användas med biologiska bränslen i det så kallade Mekaprojektet. Sådana arbeten pågår som sagt både i vårt land och i andra delar av världen. Jag förutsätter att de fortsätter. Vi har möjligheter inom de gröna näringarna att producera de bränslen och drivmedel som används inom dessa näringar och verksamheter.

Jag förutsätter att andra länder gör detta likaväl som Sverige men också att näringen är intresserad av att arbeta vidare med projekten så att vi kommer ifrån vårt fossilberoende. Det gäller kanske i första hand de gröna näringarna och verksamheterna.

Vad gäller tvärvillkoren är det så – om jag är rätt upplyst och påläst – att alla de tvärvillkor som finns i dag finns kvar i det förslag som nu ligger på bordet. Det kommissionen har föreslagit är ett antal utökade tvärvillkor där vi har gjort bedömningen att de bara bygger på regelsystemet, är kostsamma och får liten eller ingen effekt. Det tycker vi inte är bra. Det leder bara till ökade kostnader och en ökad administration, och det är inte det som vi vill uppnå i den gemensamma jordbrukspolitik.

Tvärvillkor ska som princip vara lämpliga att ha som tvärvillkor, säger jag. Några ingredienser är att de måste vara förutsägbara och lätta och rimliga att kontrollera för den som ska kontrollera dem.

Vad beträffar de frivilliga fonderna är det att notera, som jag tror att jag har sagt till EU-nämnden någon gång tidigare, att förhållandena i Europa är oerhört skiftande. Det rumänska och bulgariska jordbruket har en helt annorlunda struktur än det nordiska eller det västeuropeiska. Det finns en efterfrågan på enkla system som ger en trygghet för människor som är i de gröna näringarna, speciellt från flera av de nya medlemsländer som numera är med i unionen. Det är bara att konstatera att det finns en majoritet i dag för detta, som jag bedömer det. Jag tror till och med att jag kan påstå att den majoriteten är kvalificerad. Då finns små, för att inte säga inga, möjligheter för oss att stoppa ett sådant här förslag.

Vi har kunnat påverka det på så sätt att man gör det frivilligt så att de länder – och där tror jag att Sverige är inkluderat – som inte ser något behov av ett sådant här system kan exkludera det från de stödsystem som finns i sammanhanget. Man måste som sagt acceptera att det ser så olika ut i Europa. Skiften och brukningsenheter är i storlek oerhört varierande.

Jens Holm talade om anmälningsskyldighet. Det är att konstatera att bland annat beroende på de tvärvillkor som vi har talat en del om är det ibland svårigheter för en sökande att avgöra huruvida saker och ting är stödberättigade eller inte. Allt av det som är felutbetalt är ingalunda fusk på något enda sätt och vis.

Det är att notera att i Sverige gör vi ett antal sådana anmälningar genom våra myndigheter. Det görs varje år. Man kan alltid diskutera om det är tillräckligt många eller inte, men det görs ett antal sådana. Jag tycker att det är viktigt att poängtera att nationella myndigheter har ett ansvar att anmäla om någonting inte är som det ska vara. Jag tycker att det känns lite för mycket att skriva in en sådan skyldighet, som jag tycker är grundläggande i en rättsstat. Det borde ligga i alla rättsstaters grundprinciper att anmäla det som är fel och fusk och få det prövat i de domstolar som numera finns i hela Europa.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Jag kan sammanfattningsvis konstatera att jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i ärendet. Vi har noterat avvikande meningar från Miljöpartiet, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna, men de är inte likalydande.

Med detta lämnar vi punkt 4 och går över till punkt 5. Det gäller icke lagstiftande verksamhet och rör förvaltning av tobisfiskar. Det är en ny fråga för nämnden och en eventuell beslutspunkt.

2012/13:33
15 mars

Anf. 25 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! På rådet kommer eventuellt frågan om kvot för tobis upp. Tidigare har denna TAC fastställts genom en genomförandeakt. Jag anser att detta är ett exempel på en fråga som bör kunna tas genom ett smidigare beslutsförfarande och inte diskuteras av ministrarna.

Rådgivningen kom den 28 februari, och fisket startar den 1 april. Förhoppningsvis kan frågan lösas på teknisk nivå och alltså inte behöva tas upp på rådet. Detta är något som varierar mycket över och genom åren. Den vetenskapliga rådgivningen visar på en relativt stor förekomst av tobis i år, och den bör utgöra grunden för beslutet om kvoten.

Anf. 26 KEW NORDQVIST (MP):

Vi hade detta uppe i utskottet i går, som sagt, och det är ett litet ord där det står ”bör” utgöra. Vi tycker att det ska stå ”ska”. Likaså saknas det en skrivning om att det ska ligga över MSY, ”above”. Vi tycker att det är viktigt att det finns med.

Anf. 27 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Vad beträffar den här arten och ett antal andra arter saknas det ibland vetenskaplig rådgivning. Det är ett av skälen till att vi använder ordet ”bör”. Ett annat skäl är, som ni väl känner till i nämnden, att det alltid finns någon som tycker att siffran ska vara annorlunda, större och ibland mindre. Ofta tar vi den här typen av beslut för flera arter och i många vatten samtidigt, och då går det inte att binda sig för ”ska”, i all synnerhet om det inte finns någon vetenskaplig rådgivning. Därav ordet ”bör”.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i detta ärende. Jag gör den sammanfattningen för den händelse det blir fråga om ett beslut.

Vi går över till den sista punkten på den kommenterade dagordningen, punkt 6, Övriga frågor. Finns det något att tillägga?

Anf. 29 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Vi har en övrig fråga som vi känner till så här långt, och det handlar om en begäran från den nederländska delegationen som vill diskutera frågor kring Ryssland och de importstopp som nu och då förekommer från denna nation i vår närhet. Jag är beredd att besvara nämndens frågor.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Då ingen ytterligare begär ordet vill vi tacka för informationen på den punkten och önska landsbygdsministern med medarbetare en trevlig helg.

2 § Miljö

Miljöminister Lena Ek

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för miljö den 17 december 2012

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för miljö den 21 mars 2013

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

EU-nämnden befinner sig nu på punkten Miljö på föredragningslistan, och vi hälsar miljöminister Lena Ek med medarbetare välkomna till nämnden.

Jag frågar inledningsvis om det finns några A-punkter på statsrådets ansvarsområde. Det finns det.

Jag lämnar ordet till miljöministern för en eventuell återrapport från möte i rådet den 17 december 2012. Finns det något att säga?

Anf. 32 Miljöminister LENA EK (C):

Informationen har blivit utskickad, så jag svarar gärna på frågor ifall det finns några. Annars är det skriftligt rapporterat.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Jag tackar för informationen. Vi lämnar den punkten och går till punkt 3, Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 34 Miljöminister LENA EK (C):

Kommissionen har lagt fram ett förslag till ändring av direktivet om miljökonsekvensbeskrivningar, det så kallade MKB-direktivet. Syftet med ändringen är bland annat att förenkla procedurerna. Ordförandeskapet har för avsikt att föra en riktlinjedebatt om förslaget mot bakgrund av tre frågor, vilka grundas på några av de viktigaste ändringarna i förslaget.

Den första frågan är om medlemsstaterna kan instämma i att samordnade eller gemensamma förfaranden ska bli obligatoriska vid samtidiga skyldigheter att göra miljöbedömningar, både enligt detta direktiv och enligt annan unionslagstiftning.

Regeringen anser här att den frivillighet som befintligt direktiv uttrycker bör finnas kvar och att obligatoriska regler om sådana förfaranden varken är lämpliga eller behövliga. Sådana regler skulle snarare innebära ökad administration och byråkrati. För Sveriges del skulle förslaget dessutom kunna medföra att mark- och miljödomstolar i sin tillståndsprövning skulle riskera att styras av andra myndigheter, något som regeringen inte tycker är lämpligt.

Den andra frågan är om det är lämpligt att den ansvariga myndigheten ska vara skyldig att besluta hur omfattande och detaljerad den information ska vara som verksamhetsutövaren ska lämna i miljörapporter.

Regeringen motsätter sig förslaget att myndigheten ska ta över den sökandes ansvar att klargöra vad miljökonsekvensbeskrivningarna ska innehålla. Det skulle innebära en uppgift av helt nytt slag för svenska

myndigheter som även skulle bli betungande och ställa krav på nya resurser och faktiskt ställa systematiken i miljöbalken helt på huvudet.

Den tredje frågan är om det är nödvändigt med ett system med auktoriserade experter som utarbetar miljörapporter för att garantera kvaliteten på rapporten.

Regeringen anser inte att ett sådant system är behövligt eller lämpligt, eftersom det inte finns behov av att bygga upp ett sådant system i Sverige, samtidigt som det motverkar syftet att minska den byråkratiska bördan. Den sökande bör enligt regeringen i stället vara fri att söka den expertis denne finner lämplig, helt i enlighet med bestämmelserna i det befintliga direktivet. Det skulle motverka det som vi vill, nämligen att företagen ska ha egen miljökompetens och inte inhyrda certifierade experter.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Mot bakgrund av att ingen begär ordet kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i denna fråga. Därmed lämnar vi punkt 3.

Vi går över till punkt 4, som gäller kvaliteten på bensin och dieselbränslen och främjande av användning av energi från förnybara energikällor. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 36 Miljöminister LENA EK (C):

Herr ordförande! Det här har varit diskuterat i miljö- och jordbruksutskottet, och väl medveten om att utskottet har haft en överläggning med Anna-Karin Hatt skulle jag bara vilja repetera några av de ståndpunkterna där. Jag vet inte i vilken mån EU-nämnden vill ta diskussionen här eller i stället när det gäller energirådet, där ju frågan ligger.

Jag tar underlaget och försöker klara ut den frågan.

Miljöministrarna kommer att diskutera förslaget under en riktlinjedebatt på miljörådet. Inför den debatten har ordföranden skickat ut ett par frågor, som ni har fått ta del av.

Ska vi klara vår omställning av transportsektorn kommer det att krävas en ökad andel biodrivmedel. En förutsättning för att detta ska vara möjligt är att konsumenter känner tillförsikt till de förnybara drivmedel som finns och att de verkligen gör mer nytta för klimatet och inte skadar miljön. Därför välkomnar regeringen att kommissionen uppmärksammar frågorna och att man nyligen presenterat ett förslag till direktiv om indirekt landanvändning. Frågan har, som ni vet, också diskuterats i TTE-rådet den 22 februari.

Direktivet är tänkt att minska koldioxidutsläppen från den så kallade indirekt förändrade markanvändningen, indirect land use change, ILUC.

Förslaget innehåller några delar som är mycket positiva och som regeringen välkomnar, exempelvis att kraven på att minska utsläppen av klimatgaser från biodrivmedel ökar. En annan åtgärd som kommissionen föreslår är ett tak på hur mycket av den första generationens biodrivmedel som får bidra till energimålen. Taket föreslås eftersom det är just den första generationens drivmedel i jordbruket som beräknas ha ILUC-effekter.

Regeringen delar kommissionens bedömning att ILUC-utsläppen är svåra att uppskatta. Trots det verkar det som att en av slutsatserna av

forskningen inom området är relativt stabil, nämligen att de indirekta utsläpp som orsakas av biodrivmedel baserade på oljeväxter, det vill säga konventionell biodiesel, är större än de indirekta utsläpp som orsakas av biodrivmedel baserade på socker eller spannmål, bioetanol. Detta borde återspeglas i regelverket.

I stället för att, som kommissionen gör, föreslå ett enda tak som drar alla biobränslen över en och samma kam vill regeringen se ett mer intelligent tak som begränsar användandet av de biodrivmedel som skapar höga koldioxidutsläpp. Bioetanolen bör inte omfattas av detta tak eftersom bioetanolens utsläpp från indirekt markanvändning är låga.

Anf. 37 JENS HOLM (V):

Vi hade den här frågan uppe i miljö- och jordbruksutskottet i går, och vi i Vänsterpartiet anmälde avvikande mening, som jag fortfarande står bakom.

Det är främst tre saker som vi vill ändra på i den svenska positionen. Men jag vill börja med att säga att det är bra och fullt rimligt att ha både klimatkrav på biodrivmedel plus att man lägger in ILUC-kraven, effekter, på markanvändning.

Det första gäller kraven på klimatnytta, alltså att ett biodrivmedel ska bidra med 60 procent registrerade minskningar. Vi tror att det skulle kunna träda i kraft tidigare än 2018, som är det årtal som kommissionen föreslår. Vår uppmaning till den svenska regeringen är att man borde driva på, att det här i princip nästan skulle kunna gälla från och med nu eftersom vi har biodrivmedel på marknaden som i dag minskar utsläppen med över 60 procent.

Det andra är den viktningmekanism som kommissionen föreslår och att man ska kunna tillgodoräkna sig effekterna ibland två och upp till fyra gånger på ett biodrivmedel. Det kan få den smått perversa effekten att ifall man har ett drivmedel som har en hög ILUC-effekt, fyra gånger högre än de andra, räcker det faktiskt med att man använder 2,5 procent av det drivmedlet i fordonsflottan. Då uppnår man de 10 procenten. Det är det jag menar när jag säger att det är en pervers effekt. Det kan innebära att man använder mindre biodrivmedel i framtiden, på grund av viktningmekanismerna.

Vi i Vänsterpartiet tycker att hela denna lista känns krånglig och spekulativ. Det är märkligt att slå fast sådana här saker nu, för det här är väldigt rörlig materia, teknik förändras och så vidare. Vi tycker att medlemsstaterna själva borde få en mycket större flexibilitet att göra sina egna bedömningar och själva kunna bestämma vilken teknik och vilka biodrivmedel som man med olika styrmedel vill främja.

Jag utgår från att miljöministern har läst Energimyndighetens remissvar, som kom för ett par veckor sedan. Det är ganska anmärkningsvärt, för de avstyrker hela ILUC-förslaget. Det gör inte vi i Vänsterpartiet. Vi tycker att det är ett viktigt förslag. Men Energimyndigheten gör en stor grej av just listan med viktningmekanismerna, och där tror vi att Energimyndigheten har en poäng.

Avslutningsvis tycker vi inte att det är ett bra förslag att kommissionen själv ska kunna ändra den här lagstiftningen med så kallade delegerade akter. Är det någonting som branschen behöver är det långsiktighet,

Anf. 38 HELENA LEANDER (MP):

Miljöpartiet anmälde avvikande mening i går som bland annat tar upp frågan om att ILUC-effekterna bättre regleras genom att ILUC-värdena räknas in i hållbarhetskriterierna i stället för att ha de kvantitativa taken och att det behövs någon form av undantag för biodrivmedel från jordbruksmark som annars inte används.

En annan fråga, som ligger lite vid sidan av, är helhetssynen på markanvändningen, som vi tycker är viktig att lyfta fram. Det är onekligen så att expansionen av biodrivmedel driver på en omvandling av skogs- och våtmarker till jordbruksmark, vilket får negativa effekter för både klimat och biologisk mångfald. Det är dock mycket annat vi gör som också driver på utvecklingen – ta bara en sådan sak som ökad köttkonsumtion, till exempel.

Jag förstår att denna fråga kanske faller mellan olika råd, men är det på något sätt uppe till diskussion att man behöver ta ett större grepp på markanvändning och det som driver omvandlingen och inte bara titta på biodrivmedel?

Anf. 39 Miljöminister LENA EK (C):

Bakgrunden till ILUC-förslaget är den större bilden av att minska avskogningen, se till att det finns en riktig avvägning mellan matproduktion och energiproduktion och att de biodrivmedel vi använder inte har en livscykelanalys där man använder mer energi än man får ut. Det är väldigt bra ambitioner.

När man sedan går ned och tittar i materialet håller jag med om att man ser att det riskerar att slå fel. Det har vi också i de svenska positionerna; vi försöker driva det gemensamt i flera olika råd. Nu är det bara en diskussion, men det är klart att vi hoppas att det påverkar kommissionen.

En sak är denna lista, och en annan sak är viktningen och hur den ser ut. Jag instämmer helt i att det inte skulle vara bra att ha delegerade akter med detta material, särskilt som kommissionen har hanterat dessa frågor. Det kommer vi naturligtvis att motsätta oss.

När det gäller en diskussion om helhetssyn på markanvändningen: Ja, det faller mellan stolarna. Möjligen kommer det att kunna bli en diskussion på ett helt annat område där man diskuterar kvaliteten och utarmningen av jordbruksmarken, att det kommer in där som en bifråga, men det hör inte alls ihop med det här regelsystemet. Det är en korrekt iakttagelse.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i denna fråga. Jag har dock noterat avvikande meningar från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Med detta lämnar vi punkt 4 och går vidare till punkt 5, som gäller tillträde till genetiska resurser. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 41 Miljöminister LENA EK (C):

Förslaget om tillträde till genetiska resurser samt en rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid dess användning, den så kallade ABS-förordningen, syftar till att genomföra Nagoyaprotokollet inom EU. Riktlinjedebatten på rådsmötet sker mot bakgrund av två frågor som cirkuleras bland medlemsstaterna.

Den första frågan är om medlemsstaterna anser att föreslagna åtgärder och skyldigheter för användare av genetiska resurser är tillräckliga för att motsvara de krav som Nagoyaprotokollet ställer upp och om de bidrar till upprättandet av överenskommelser om nyttodelning mellan användare och tillhandahållande part.

Regeringen välkomnar kommissionens förslag om en ABS-förordning och ser den som ett viktigt steg mot en ratificering av Nagoyaprotokollet inom EU. När Nagoyaprotokollet väl har trätt i kraft anser regeringen att det kommer att bli enklare för användare från medlemsstater att få tillträde. Tydliga och rättvisa regler inom EU skapar förtroende mellan användare och tillhandahållande parter och ökar även viljan att erbjuda tillträde till användare som är verksamma inom EU.

Den andra frågan är om balansen mellan förslagen om skyldigheter för användare av genetiska resurser och medlemsstaternas åtaganden om övervakning är i överensstämmelse med relevanta krav.

Regeringen anser att förslaget innebär en god balans mellan de krav som följer av Nagoyaprotokollet när det gäller användares skyldigheter och medlemsstaters åtagande om övervakning, det vill säga att användandet av genetiska resurser sker med tillbörlig aktsamhet och under användarens ansvar. Regeringen välkomnar även att medlemsstaterna ansvarar för den uppföljande kontrollen samt upprätthållandet av relevant information och dess tillgänglighet.

Regeringen har noterat att riksdagen har lämnat ett motiverat yttrande till rådet om att förordningen inte bör omfatta reglering av tillträde till genetiska resurser eller i sammanhanget relevant traditionell kunskap. Regeringen delar riksdagens ståndpunkt att detta är en nationell angelägenhet.

Anf. 42 JENS HOLM (V):

Nagoyaprotokollet förhandlades fram i slutet av 2010. Nu har det alltså gått ett antal år. Vi talade om detta i går i miljö- och jordbruksutskottet, så jag behöver inte repetera allt. Jag vill dock understryka att jag tycker att det går väldigt sakta med ratificeringsprocessen både i EU och här i Sverige.

Miljöministern sade i går att EU ska ratificera 2014. Jag vill understryka att jag förutsätter att det verkligen blir så och att det inte blir 2015 eller 2016. Egentligen tycker jag att det borde vara ratificerat redan nu. Men om EU ratificerar 2014, vad är planen för ratificering i Sverige? Hur lång tid kommer det att ta?

I slutet av det svenska positionspapperet står det att regeringen ännu inte har tagit ställning till vilka åtgärder som bör införas. Som sagt: Utifrån att vi har haft över två och ett halvt år på oss tycker jag nog att det är dags att regeringen kan ta ställning till det.

Därför vill jag fråga: När har regeringen ett konkret förslag till ställningstagande så att vi vet om vi måste ändra vår lagstiftning här i Sve-

Anf. 43 Miljöminister LENA EK (C):

Det tar tid. Jag förstår att det är många som känner en viss otålighet.

Kommissionen siktar mot att det ska vara klart med en EU-ratifikation 2014. Kommissionens förslag presenterades i rådet i oktober. Med tanke på att det kom i oktober är tiden fram till att få det färdigt i alla medlemsländer och få till ratifikationsprocessen under 2014 inte så väldigt lång. Man kan fundera över varför det inte kom till rådet förrän i oktober. Det är där slacket ligger.

EU-parlamentet har på grund av detta sin hantering i vår och sommar och sitt slutplenum i oktober. När det väl har kommit från kommissionen ser vi alltså att både parlamentets process och rådets process löper utan tidsutdräkt, enligt det normala förfarandet. Så kan man väl säga.

Sedan är vi ännu inte klara med analysen av vad detta eventuellt skulle innebära i Sverige. I preliminäranalysen inför förhandlingarna såg man inte att det var några större omvälvningar i Sverige, men det är några år sedan vi hade det underlaget. Jag tycker att det är rätt så viktigt att man går igenom detta ordentligt, eftersom det är viktiga frågor.

Vi siktar mot att vi ska vara klara så att vi i Sverige följer samma tidtabell som rådet i dess helhet. Det handlar om att vi siktar mot 2014 också från svensk sida. Vi kommer alltså inte att fördröja förfarandet utan snarare försöka se till att det blir gjort. Det här är en reglering som vi har åtagit oss. Från de andra förhandlingsgrupperna i världen tittar man alltid på Europa, och det är viktigt att Europa håller vad EU har lovat.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Jag noterade ingen avvikande mening från Vänsterpartiet. Jag kan då konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i frågan.

Vi går vidare till punkt 7, Reach. Det gäller icke lagstiftande verksamhet. Det är en A-punkt och en B-punkt, och de är föremål för diskussion på rådet.

Anf. 45 Miljöminister LENA EK (C):

Herr ordförande! Det innebär att vi ska diskutera två frågor under samma punkt, dels Reach, dels nanofrågan.

Kommissionen har publicerat en rapport om översynen av Reach. Vid miljørådet kommer en presentation att hållas av kommissionen, med efterföljande diskussion både för punkten om översynen av Reach och för punkten om nanomaterial. Diskussionen baseras på en fråga som skickats ut. Den är av övergripande karaktär och handlar om hur medlemsstaterna ser på kommissionens slutsatser, både i rapporten om Reachöversynen och i meddelandet om nanomaterial.

Regeringen välkomnar kommissionens rapport om översynen av Reach. Vi delar i huvudsak kommissionens analys att Reach fungerar bra och att de justeringar som behöver göras i de flesta fall kan ske genom ändringar i vägledningsdokument och bilagor. Regeringen är i huvudsak

positiv till kommissionens förslag att inte öppna upp Reachförordningen för förhandling.

Regeringen avser dock att framföra synpunkter vad gäller hur de riskbegränsande elementen fungerar i praktiken, att kvaliteten i registreringsunderlagen behöver säkerställas, att reglerna behöver utvecklas för att omhänderta nya risker samt att det bör beaktas hur förordningen på bästa sätt främjar information.

Jag fortsätter med nanomaterial. Nanomaterialen har ett brett användningsområde som utvecklas hela tiden. Sverige framförde redan innan kommissionen lade fram det första meddelandet om nanomaterial år 2009 att EU-lagstiftningen bör utvecklas så att den blir fullt tillämpbar också på nanomaterial.

Vi välkomnar meddelandet om den andra översynen av regelverket för nanomaterial, och regeringen anser att kommissionens meddelande kan utgöra en utgångspunkt för ett EU-gemensamt regelverk. Ur ett konkurrenskrafts-, inre marknads- samt miljö- och hälsoperspektiv är det viktigt med harmoniserade regler. Därför är det centralt att gemensamma krav på riskbedömning och registrering av nanomaterial skyndsamt arbetas fram inom den europeiska unionen.

Regeringen är däremot inte övertygad om att kommissionens förslag är tillräckliga för att Reach fullt ut ska kunna tillämpas på nanomaterial, det vill säga genom ändringar i bilaga och i vägledningsdokument. Kommissionen har aviserat en konsekvensbedömning av det framlagda förslaget, och det kommer att genomföras under 2013. Regeringen understryker vikten av att konsekvensbedömningen tar hänsyn dels till alternativet med införande av separat lagstiftning för nanomaterial, dels till behovet av att ändringar i artikeltext för nanomaterial belyses.

Anf. 46 JENS HOLM (V):

Jag har en fråga om den färdplan som kommissionen har lagt fram, men det är väl nästa punkt – bara så att vi inte glömmer den.

I stora drag delar jag regeringens bedömning. Jag tror inte heller att kommissionens analys av nanomaterial kan täckas fullt ut inom ramen för existerande Reach. En separat lagstiftning för nanomaterial tycker jag alltså vore välkommen.

Egentligen vill vi i Vänsterpartiet se över hela Reachförordningen eftersom vi inte tycker att den alls är tillräcklig. Det finns en del grundläggande problem i Reach, inte minst att vi inte har fått en riktig substitutionsprincip – vi behöver ha upp fler kemikalier på kandidatlistan och så vidare. Vi är dock medvetna om hur läget ser ut i rådet just nu och att det skulle vara lite som att öppna Pandoras ask om man öppnade upp hela lagstiftningen.

Vi stöder regeringens linje, men jag skulle vilja ställa en fråga om substitutionsprincipen. Tror miljöministern att det går att stärka substitutionsprincipen inom ramen för de diskussioner som förs nu, alltså utan att man öppnar upp hela Reachförordningen? Kan vi ändå få en substitutionsprincip som fungerar bättre än den vi har i dag?

Anf. 47 HELENA LEANDER (MP):

Vi hade denna fråga uppe i EU-nämnden för några veckor sedan, inför konkurrenskraftsrådet. Då hade ni inte riktigt hunnit analysera hela

förslaget, förstod jag. Jag kommer därför att återkomma med några av frågorna.

2012/13:33

15 mars

Min första fråga är vilket råd som har sista ordet i den här frågan. För mig känns det nämligen helt givet att det borde vara miljörådet som har sista ordet i en så tung miljöfråga som Reach. Är det någonting som Sverige driver, att det ska vara miljörådet som har sista ordet?

Vad gäller sakinnehållet kan jag också se att förhandlingsläget såsom det ser ut inte skulle vara riktigt gynnsamt om man öppnar upp hela förordningen. Samtidigt funderar jag lite grann på det som Miljömålsberedningen har presenterat i olika betänkanden som rör kemikaliefrågor. De är inte alls särskilt nöjda med hur Reach fungerar, bland annat på grund av att varje kemikalie i dag måste prövas för sig trots att de skulle kunna prövas gruppvis ifall det är kemikalier som är väldigt likartade. Med nuvarande system blir det så att industrin kommer med en ny, väldigt snarlik, kemikalie och så får allting tas om, trots att man på ett enkelt sätt kan se att den har motsvarande risker.

Det innebär en större förändring av Reach, som jag misstänker kan vara svår att få igenom bara genom att ändra i förordningar. Å andra sidan är slutåret för det lite längre fram. Jag undrar om ministern tror att det går att komma i nästa vända med det.

Sedan finns det andra förslag som Miljömålsberedningen lagt fram och som har tidigare målår. Tror ministern att de går att genomföra utan att öppna upp förordningen? Frågan är väl egentligen hur regeringens ståndpunkt förhåller sig till Miljömålsberedningens förslag vad gäller Reach.

Anf. 48 JOHNNY SKALIN (SD):

Vi tror inte att vi behöver någon separat lagstiftning. Jag vill därför anmäla avvikande mening i den frågan.

Anf. 49 Miljöminister LENA EK (C):

Hela meningen med Reach är egentligen substitution. Vi har frågat kommissionen om detta, och de har för avsikt att förtydliga att det är målet. Det ställer naturligtvis krav på att man jobbar med andra analysmetoder, på att man jobbar med forskning, utveckling och innovation. Det korresponderar, tycker jag, rätt så väl med det nya forskningsprogrammet, Horizon.

Kraven på substitutionsplaner ska bli tydligare. Det kan man göra utan att öppna upp. Det är en väldigt viktig sak att företagen tvingas redogöra för hur de tänker om substitution, vilken tidsplanering som finns och huruvida det är möjligt. Hela den kunskapsdelen behöver förtydligas. Det är meningen att det ska bli så. Vi kommer naturligtvis att påminna kommissionen om detta i varje läge.

Vilket råd tar då hand om det? När Reach förhandlades – vi är några som kommer ihåg hur det var då – var det uppdelat på tre utskott i parlamentet, bland annat miljöutskottet, och det var också tre råd som hantade det. Det var dessutom några som förde diskussioner. Jag tror att det sammanlagt var åtta olika politikområden inblandade.

Det är ordförandeskapet som beslutar i detta skede. Det kan eventuellt bli miljörådet, men det kan också bli en ad hoc-grupp. Vi vet inte riktigt hur man tänker sig detta, efter att vi nu har haft en diskussion om

de första texterna och utvärderingarna. Hur Irland tänker vet vi inte heller i det här läget. De har inte tagit ställning till det.

Vi har för avsikt att trycka på, så att denna fråga inte sprids ut och blir helt ohanterlig. Jag är glad över att vi är överens om att det är farligt att öppna Pandoras ask, som det handlar om, att öppna själva regeltexten. Det går att göra väldigt mycket genom att titta på rekommendationer och hur den europeiska kemikaliemyndigheten arbetar.

Sedan finns det naturligtvis stora kvarvarande frågor som inte finns med i Reach. Nanomaterialet är en av de frågorna. Det måste vi värdera när vi ser vad kommissionen tänker sig. Ska man öppna för det eller göra en separat lagstiftning? Det vet vi inte. Det går inte att bedöma vilket som är bäst förrän kommissionen har gjort sin analys. Då ser vi hur de tänker. Den frågan kommer vi att komma tillbaka till. Som Helena Leander säger finns det områden som borde vara med i Reach och som på sikt behöver komma in.

Anf. 50 JENS HOLM (V):

Jag har två korta kommentarer.

Jag vill understryka vikten av att det är miljörådet som får behandla detta, som Helena Leander tog upp tidigare. Det lät som att ministern också tycker det. Men se till att hela regeringen tycker det, och se till att ni trycker på irländarna, så att det verkligen blir så. Annars är jag lite rädd för konsekvenserna, måste jag säga.

Vi i Vänsterpartiet har inte analyserat färdigt det här, men i dagsläget tror vi att det finns väldigt stora risker med att öppna upp hela förordningen. Det man möjligen kan tänka sig är att man öppnar upp separata artiklar och gör en översyn av bara de artiklarna. Det skulle kunna vara något för ministern att överväga. Så gör man väl ibland när det gäller lagstiftning.

Jag kan förstå komplikationerna. Om ett land vill öppna upp vissa artiklar kanske andra länder vill öppna upp andra artiklar, och då är asken öppen. Men jag tycker ändå att det skulle kunna vara någonting som man försiktigt kan känna på för att se om det kan vara en möjlig väg att gå. Vi behöver göra om vissa delar av Reach. Ska vi få en riktig substitutionsprincip måste man nog ändra på några artiklar här och där, tror jag.

Anf. 51 Miljöminister LENA EK (C):

Vi jobbar också nationellt med en del av de frågor som vi behöver hantera på kemikaliesidan och avser att återkomma med en proposition om kemikalier, möjligen under hösten.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i frågan. Vi har noterat avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till punkt 8, Övriga frågor.

Anf. 53 Miljöminister LENA EK (C):

Om ledamöterna har frågor kan jag svara.

Anf. 54 JENS HOLM (V):

Jag har en fråga om punkt 8 a som jag glömde i går i miljö- och jordbruksutskottet. Jag blev av europeiska miljöorganisationer uppmärksammas på att det i färdplanen från kommissionen vad gäller substanser av stort intresse, mycket skadliga substanser, bara tas upp 138 substanser på listan, trots att det finns någonstans mellan 1 000 och 1 500 mycket skadliga kemikalier ute på marknaden. Min fråga är om ministern tycker att det borde vara fler substanser som tas upp på listan.

Det är en annan sak som jag inte har förstått riktigt. Ni kanske förstår det bättre. Miljöorganisationerna säger att det nu kommer att användas en annan metod för att bedöma substanserna, nämligen någonting som kallas för risk management options, RMO. Miljöorganisationerna menar att det inte alls är någon bra metod. Jag vet inte om den är bra eller dålig, men eftersom miljöorganisationer i Europa säger att det inte är en bra metod och att den traditionella Reachmetoden bör användas vill jag höra vad ministern anser om det.

Anf. 55 Miljöminister LENA EK (C):

Färdplanen syftar till att få upp fler farliga ämnen på listan, vilket är en bra ambition. Det finns absolut skäl att diskutera fler ämnen att tillföra den listan, till exempel hormonstörande ämnen. Det försöker vi göra i den mån det är möjligt.

Vi avser också att samarbeta. Det finns olika ländergrupperingar. De preliminära förslag som finns ger helt olika hantering och innebär hantering av färre eller fler ämnen. Danmark söker samarbete. Jag tycker att det är väldigt bra om Danmark och Sverige kan samarbeta om detta, för vi har samma inställning i denna fråga.

Det finns nog anledning att också fundera över riskanalysen och olika metoder för denna. Vår åsikt är att man inte ska underminera den metod som används i Reach just nu. Att ta fram RMO-analyser, som föreslås, skulle kunna innebära en sådan underminering. Vi avser att i alla de olika delarna försöka stärka färdplanen så gott det går tillsammans med länder som har samma åsikt och samma system att hantera kemikalier som vi. Danmark är väldigt nära och är en bra samarbetspartner. Det kan vara så att de nya kriterierna och den nya analysmetoden till och med kommer att innebära att en del av de farliga ämnena lyfts bort, vilket vore helt motverkande.

Vi har rätt mycket arbete att göra med färdplanen. Med tanke på situationen i rådet, som vi har analyserat tidigare, tror jag att det är ganska viktigt att vi gemensamt i våra europeiska partigrupper försöker se till att det här blir så bra som möjligt.

Anf. 56 JENS HOLM (V):

Det tycker jag låter bra. Det låter som att vi gör likartade analyser. Min konkreta fråga är: Avser du att begära ordet under denna punkt och ta upp frågan på sammanträdet?

Anf. 57 Miljöminister LENA EK (C):

Ja, det kommer att framföras svenska åsikter på den punkten.

2012/13:33
15 mars

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen under den punkten.

Vi tackar miljöministern med medarbetare för att ha kommit till EU-nämnden och önskar en trevlig helg.

Innehållsförteckning

2012/13:33

15 mars

1 § Jordbruk och fiske	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	1
Anf. 3 JENS HOLM (V)	1
Anf. 4 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	1
Anf. 5 KEW NORDQVIST (MP)	2
Anf. 6 JENS HOLM (V)	2
Anf. 7 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	2
Anf. 8 CARINA OHLSSON (S)	3
Anf. 9 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	3
Anf. 10 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 11 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	3
Anf. 12 KEW NORDQVIST (MP)	4
Anf. 13 CARINA OHLSSON (S)	5
Anf. 14 JENS HOLM (V)	5
Anf. 15 JOHNNY SKALIN (SD)	6
Anf. 16 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	6
Anf. 17 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 18 KEW NORDQVIST (MP)	8
Anf. 19 CARINA OHLSSON (S)	8
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 21 CARINA OHLSSON (S)	8
Anf. 22 JENS HOLM (V)	8
Anf. 23 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	9
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 25 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	11
Anf. 26 KEW NORDQVIST (MP)	11
Anf. 27 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	11
Anf. 28 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 29 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	11
Anf. 30 ORDFÖRANDEN	11
2 § Miljö	12
Anf. 31 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 32 Miljöminister LENA EK (C)	12
Anf. 33 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 34 Miljöminister LENA EK (C)	12
Anf. 35 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 36 Miljöminister LENA EK (C)	13
Anf. 37 JENS HOLM (V)	14
Anf. 38 HELENA LEANDER (MP)	15
Anf. 39 Miljöminister LENA EK (C)	15
Anf. 40 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 41 Miljöminister LENA EK (C)	16
Anf. 42 JENS HOLM (V)	16
Anf. 43 Miljöminister LENA EK (C)	17
Anf. 44 ORDFÖRANDEN	17
Anf. 45 Miljöminister LENA EK (C)	17
Anf. 46 JENS HOLM (V)	18
Anf. 47 HELENA LEANDER (MP)	18

2012/13:33
15 mars

Anf. 48	JOHNNY SKALIN (SD)	19
Anf. 49	Miljöminister LENA EK (C)	19
Anf. 50	JENS HOLM (V)	20
Anf. 51	Miljöminister LENA EK (C)	20
Anf. 52	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 53	Miljöminister LENA EK (C)	20
Anf. 54	JENS HOLM (V)	21
Anf. 55	Miljöminister LENA EK (C)	21
Anf. 56	JENS HOLM (V)	21
Anf. 57	Miljöminister LENA EK (C)	21
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	22